

Monnickendam, 27 januari 2026

Raadsnummer: 176-518

Zaaknummer: 129988

Portefeuillehouder: A. van de Weijenberg

Contact via: Cluster Regio

Wettelijke grondslag voor raadsbevoegdheid: Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst IJmond, Algemene wet bestuursrecht (Awb);

Aan de Raad

Onderwerp: 9^e wijziging Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst IJmond

Voorstel

1. Kennis te nemen van het 9^e wijzigingsvoorstel van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst IJmond
2. Te besluiten akkoord te gaan met bijgaande reactiebrief aan het bestuur van de Omgevingsdienst IJmond.

Inleiding

In 2023 stelde het bestuur van Omgevingsdienst IJmond (ODIJmond) het Plan van Aanpak Toekomstbestendig ODIJmond op. Met dit Plan van Aanpak beschrijft het bestuur op welke wijze de organisatie toewerkt naar enerzijds een toekomstbestendige organisatie en anderzijds de landelijke robuustheidseisen waaraan omgevingsdiensten moeten voldoen op 1 april 2026. Onderdeel van dit plan is het actualiseren van de governance, waaronder het aanpassen van de Gemeenschappelijke Regeling.

De huidige governance vraagt om een herijking, omdat deze niet meer aansluit bij de huidige situatie. De opdrachtgevers–opdrachtnemerrelatie en contractafspraken zijn onvoldoende scherp om vanuit beide kanten voldoende te kunnen sturen op de realisatie van de opdracht. Een herijking van de governance moet eraan bijdragen dat er een gelijk speelveld ontstaat tussen de deelnemers en moet scheefgroei in de financiering voorkomen.

Om tot een actualisatie van de GR en daarmee dit wijzigingsvoorstel te komen, is via werk- en klankbordgroepen vanuit proces, inhoud en juridische expertise intensief samengewerkt met alle deelnemers. Op advies van de juridische klankbordgroep heeft de heer De Greef, als onafhankelijk deskundige, het concept juridisch beoordeeld. De heer De Greef is een externe jurist en tevens autoriteit in Nederland op het gebied van Gemeenschappelijke Regelingen.

De colleges zijn bevoegd om een wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJmond vast te stellen. De raden/staten worden om hun zienswijze gevraagd over de voorgenomen wijziging.

Argumenten

1.1 *Programma Toekomstbestendig ODIJmond als aanleiding voor de wijziging*

Eind 2023 is binnen de Gemeenschappelijke Regeling ODIJmond het bestuurlijke gesprek gestart over de continuïteit van de dienstverlening en de positie van de organisatie, mede in het licht van de landelijke robuustheidseisen voor omgevingsdiensten. Dit heeft geleid tot het Programma Toekomstbestendig ODIJmond, dat is gericht op het operationeel en financieel in control brengen van de organisatie. De voorgestelde wijziging van de GR is een rechtstreeks uitvloeisel van dit programma.

1.2 *Noodzaak tot herziening van de Gemeenschappelijke Regeling*

Uit de analyse van het adviesbureau dat ODIJmond ondersteunt blijkt dat binnen de huidige GR sprake is van ongelijke deelname van de deelnemers, wat heeft geleid tot disbalans in bestuurlijke verhoudingen, financiële bijdragen en risico's. Daarmee is in de loop der jaren een complexe structuur ontstaan. Actualisering van de GR is noodzakelijk om deze disbalans te herstellen en duidelijke kaders te stellen voor governance, continuïteit en flexibiliteit.

1.3 *Met het 9^e wijzigingsvoorstel van de GR ODIJmond worden de volgende zaken geborgd voor de deelnemers:*

- Herstellen van de stemverhoudingen op de huidige situatie. Door aansluiting te zoeken bij de omvang van het totale takenpakket dat een deelnemer bij ODIJmond belegt, ontstaat een fair-vertrekpunt, namelijk inspraak op basis van inbreng.
- De deelnemers participeren via mandaat op basis van hetzelfde uitgangspunt in de GR. Dit zorgt voor een gelijk speelveld tussen de deelnemers en een duidelijke positie en taak voor ODIJmond.
- Door voor alle deelnemers eenduidige, uniforme uitgangspunten te formuleren voor onderwerpen als continuïteit, flexibiliteit en uniformiteit versus maatwerk ontstaat stabiliteit en evenredige risico's binnen de GR. Het collectief wordt daardoor sterker en krijgt meer samenhang.
- Uittreding en desintegratie worden specifiek geregeld. Uitgangspunt is 'wie breekt, betaalt' op basis van redelijkheid en billijkheid. Hiermee ontstaat duidelijkheid voor de deelnemers, maar beschermen we ook de collectieve en individuele posities.
- De herijkte financieringsstructuur en bijbehorende spelregels zijn ingebed in de GR.
- De 8^e wijziging van de GR was al in lijn gebracht met de gewijzigde Wet Gemeenschappelijke Regeling, het huidige wijzigingsvoorstel is hier ook op getoetst.
- Er ontstaat een basis en vertrekpunt om de complexe structuur van DVO's en contracten om te zetten naar een uniforme DVO-structuur. Dit leidt tot overzicht, inzicht en een stuurbare situatie voor opdrachtgever en opdrachtnemers.

In bijlage 1, Voorstel 9e wijziging GR ODIJmond, is beschreven wat de wijzigingen zijn en waarover de raad zienwijze kan indienen. In bijlage 2 is een was-wordt tabel opgenomen, welke inzicht geeft in de voorgestelde wijzigingen.

2.1 *Wettelijk voorgeschreven zienswijzprocedure*

De GR ODIJmond is een GR met gemeenten en de provincie als deelnemers. Hoofdstuk IV van de Wet gemeenschappelijke regelingen is dan van toepassing. Het vaststellen van de 9e wijziging van de gemeenschappelijke regeling is een bevoegdheid van de colleges van de deelnemers. Voordat de colleges besluiten over de definitieve wijziging, moeten zij de raden en staten om hun zienswijzen vragen over de voorgestelde wijzigingen. Dit is een verplichting uit de Wet gemeenschappelijke regelingen (artikel 1, tweede en derde lid). Op deze zienswijzen geven de colleges een reactie. Vervolgens geven de raden en staten toestemming en nemen de colleges een besluit. De raden en staten kunnen hun toestemming alleen weigeren wegens strijd met het recht of het algemeen belang. Ook dit is een verplichting en vastgelegd in de Wet gemeenschappelijke regelingen (artikel 1, vierde lid).

2.2 Ruimte voor inhoudelijke aandachtspunten

Door de raad de mogelijkheid te bieden opmerkingen of aandachtspunten mee te geven, kan deze inhoudelijke inbreng worden benut in het vervolg van het traject met de nieuwe raad.

Kanttekeningen

N.v.t.

Financiële toelichting

N.v.t.

Communicatie

Na behandeling in de raadsvergadering op 5 maart 2026, wordt het Dagelijks Bestuur van ODIJmond op de hoogte gesteld van de reactiebrief van de raad.

Duurzaamheid

N.v.t.

Burgemeester en wethouders,

drs. E.G.H. Dijk MPM
gemeentesecretaris/algemeen directeur

drs. M.C. van der Weele
burgemeester

Bijlage(n):

1. 9^e Wijzigingsvoorstel GR ODIJmond
2. 9e Wijzigingsvoorstel GR - was-woordt-tabel
3. Concept zienswijzebrief 9e wijzigingsvoorstel GR ODIJmond gemeente Waterland